

Forslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges enstemmigt med 117 stemmer.

Formanden:

Der vil nu blive givet finansministeren meddelelse om denne vedtagelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af:

Forslag til lov om jobskabelse.

(Lovforslag nr. L 172. Fremsat 31/3 82. Første behandling 15/4 82. Betænkning 28/5 82. Anden behandling 2/6 82. Tillægsbetænkning 2/6 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Socialdemokratiet er meget tilfreds med, at vi nu får gennemført dette jobskabelsesforslag. Vi finder, at der er store perspektiver i dette forslag, og vi tror, at samfundet vil tage imod loven og skabe ordinære og varige job, således at vi kan hjælpe på arbejdsløshedssituationen.

Vi fik desværre en aldersgrænse ind i forslaget ved andenbehandlingen, men efter de fortolkningsbidrag, der er givet. . .

Formanden:

Det kunne også lette forhandlingen, hvis der var mere ro i salen. Det beder jeg om.

Kaj Poulsen (S):

. . . ved andenbehandlingen og nu også i tillægsbetænkningen, mener socialdemokratiet, at vi vil kunne leve med denne lov.

Vi vil imidlertid følge loven og udviklingen i samfundet meget nøje. Skulle denne aldersgrænse genere så meget, at vi ikke får skabt disse job, skal der ikke være nogen

tvivl om, at socialdemokratiet, såfremt de parlamentariske muligheder viser sig, vil søge loven ændret, således at vi kan få skabt de arbejdspladser, samfundet har så hårdt brug for.

Grethe Fenger Møller (KF):

Det konservative folkeparti er tilfreds med, at det af os og det radikale venstre stillede ændringsforslag om at begrænse jobskabelsesordningen til de unge blev vedtaget under anden behandling. Vi finder, det er meget vigtigt, som vi har sagt så mange gange før, at der gøres en koncentreret indsats for at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden.

Vi er derimod ikke særlig glade for, at det radikale ændringsforslag om at indføre en dispensationsadgang blev vedtaget. Vi håber, at arbejdsmarkedets parter i landsarbejdsnævnet og i arbejdsmarkedsnævnene vil finde en rimelig og fornuftig måde at administrere loven på i den udformning, den nu har fået.

Vi er ikke enige i betækningsbidraget om, hvordan reglen om de unge skal fortolkes. Vi finder, at det må være meget vigtigt, at jobskabelsesordningen først og fremmest bliver anvendt til at skabe arbejde til unge, og jeg synes, at det ville være beklageligt, om jobskabelsesordningen i praksis kom til at virke på en måde, så folk måske blev ansat i et sådant job, når de var 24 år, og blev hængende dér til evig tid. Det er der ikke meget fornuft i.

Det konservative folkeparti er enig med regeringen i, at der skal gøres noget særligt for at bekæmpe arbejdsløsheden, men vi er uenige i den grundlæggende filosofi bag dette lovforslag fra regeringens side. Vi mener, at arbejdsløsheden skal bekæmpes gennem en forbedret erhvervspolitik, gennem en forbedret økonomisk politik, men naturligvis er det i en krisituation også nødvendigt med særlige foranstaltninger, som her og nu kan hjælpe på problemet.

Vi finder, at der med den udformning, lovforslaget har fået ved, at vores ændringsforslag om, at ordningen skulle virke på en sådan måde, at det udelukkende er private virksomheder, der skulle have mulighed for at få tilskud til at skabe nye job, ikke er blevet vedtaget, åbnes op for et helt nyt princip i dansk arbejdsmarkedspolitik og i dansk er-

[Grethe Fenger Møller]

hvervspolitik, for nu skaber vi altså hjemmel til, at kommuner kan gå ind i produktion og i afsætning. Vi har også noteret os det betækningsbidrag, socialdemokratiet er kommet med vedrørende dette lovforslag, hvor man klart understreger, at det, man ønsker, er, at der skal skabes varige arbejdspladser i henhold til jobskabelsesloven. Det vil altså sige, at vi kan regne med en ændring, en forvrængning af vores arbejdsmarkedsstruktur, således at vi får et sekundært erhvervsliv, hvor kommuner og amtskommuner kommer til at være dominerende eller i hvert fald spille en rolle, som vi fra konservativ side mener er ganske urigtig.

Jeg skal sige, at af disse grunde kan det konservative folkeparti ikke stemme for lovforslaget.

Formanden:

Der var åbenbart nogle medlemmer, der ikke var til stede, da jeg bad om mere ro i salen.

Ellemann-Jensen (V):

Venstre stemmer imod regeringens forslag til såkaldt jobskabelse. Vi vil advare meget kraftigt imod, at man ved at vedtage dette lovforslag lukker op for skabelse af kunstige arbejdspladser rundt omkring i landet, der kan ødelægge eksisterende arbejdspladser ved hjælp af den helt urimelige konkurrence, private virksomheder kan blive påført, hvis der nu lukkes op for, at der kan etableres offentlig produktion med meget store løntilskud.

Der kan være fornuftige elementer i forslaget til jobskabelse, der kan være megen fornuft i at hjælpe kommunerne til at få løst en række af de deciderede kommunale fællesopgaver, som ligger uden for den private sektor. Det har vi under hele behandlingen af dette lovforslag gerne villet støtte, og vi har gerne villet være med til at give lovforslaget en udformning, så det var det, det drejede sig om. Men det er jo ikke det, det har drejet sig om for regeringen. Arbejdsministerens hensigter har været meget tydelige: de har været ideologisk betingede, han har ønsket at nedbryde nogle barrierer imellem den offentlige og den private sektor og har tydeligvis ønsket at overføre produktion fra den private sektor til den offentlige sektor.

Der blev vedtaget et radikalt ændringsforslag ved anden behandling, som sætter en aldersgrænse ind, og det har regeringen åbenbart kunne tage, efter at arbejdsministeren er gået i gang med det, som en af hans partifæller har kaldt en udvandringsproces. Der tales om, at man har lavet et hul i det radikale ændringsforslag så stort som en ladeport, et hul i de vandtætte skotter, som statsministeren talte meget om på et tidspunkt. Det tilsiger, at vi må holde meget nøje øje med arbejdsministerens administration af denne lov, hvis den nu går hen og bliver vedtaget, for der kan overhovedet ikke være tvivl, sådan som debatten er foregået hidtil, om, at hvis man vil anvende denne lov til at give jobtilskud til nogle, der er ældre end 25 år, så er det en klar undtagelse, der kræver individuel vurdering fra sag til sag. Derfor skal vi holde meget grundigt øje med, hvordan arbejdsministeren administrerer loven, så det, der i virkeligheden burde være et nåleøje, nogle kameler er sluppet igennem, ikke går hen og bliver et hul så stort som en ladeport.

Vi opfatter lovforslaget som et ideologisk angreb på den danske erhvervsstruktur. Undskyldningen har været, at den nuværende erhvervsstruktur jo ikke kan sikre den høje beskæftigelse. Men hvad er årsagen til det? Ja, det er den økonomiske politik, den socialdemokratiske regering har ført.

Vedtages dette lovforslag, bliver der ikke skabt større beskæftigelse i Danmark. Tværtimod forringer man mulighederne for, at vi kan styre Danmark igennem de kommende års økonomiske krise, uden at det kommer til at gå alt for hårdt ud over beskæftigelsen.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal sige, at socialistisk folkeparti med undtagelse af et enkelt medlem, som undlader at stemme, stemmer for forslaget. Vi gør det, fordi det dog er en smule bedre end de eksisterende ordninger, vi kender, men vi mener nok, at forslaget er blevet forringet undervejs. Vi beklager meget, at reglen om 25 år kom ind, men synes dog, at der er fremkommet nogle huller i det berømte skot, så det er muligt, at også andre kan komme ind i ordningen.

Jeg skal appellere til, at der på et eller andet tidspunkt inden ret længe vil være et fler-

[Lilli Gyldenkilde]

tal, der kan indse, at det ikke er nogen god ordning med de 25 år. Når centrum-demokraterne faktisk ikke opnåede det, de ville, ved at stemme, som de gjorde vedrørende ændringsforslaget om de 25 år, kunne det jo være, at de blev lidt klogere undervejs, nu da regeringen sidder alligevel, for det var jo det, der var hensigten, da man stemte på den måde, man gjorde. Jeg vil appellere til, at man bliver klogere undervejs, sådan at vi eventuelt kan få den bestemmelse ud igen, for så får vi en bedre jobskabelsesordning.

Jeg må desværre sige, at det, der i folkområdet efterhånden hedder løntrykkercirkulæret, stadig væk opererer, om ikke i lovforslaget, så dog i en bemærkning, der giver hjemmel til et sådant cirkulære. Men jeg må også sige, at af den tillægsbetænkning, der er lavet, fremgår det klart, at løntrykkercirkulæret kun skal gælde for de rene kommunale beskæftigelsesarbejder, altså ikke for det, der sættes i gang i privat regie. Det vil sige, at det er lykkedes at holde det væk fra noget af jobskabelsesordningen. Det skal også gælde i 26 uger, og vi kan håbe, at beskæftigelsesprojekterne efterhånden bliver af en længere varighed, sådan at det ikke bliver i hele perioden, de unge skal gå på dette cirkulæres løn.

Vi har fået en bemærkning fra arbejdsministeren under anden behandling af dette lovforslag, som klart fortæller os, at arbejdsministeren ikke via dette bidrag til betænkningen opfordrer til, at arbejdsmarkedets parter skal aftale overenskomster med en ungdomsløn til disse unge mennesker. Det har for os været meget væsentligt at få det præciseret, og det vil jeg også præcisere ved denne lejlighed. Det, det handler om, er, at dette område skal overenskomstdækkes, men ikke til nogen speciel ungdomsløn.

Det er de ting, der har medført, at SF, når vi ser det som et samlet hele, kan sige, at nu kan vi stemme for denne jobskabelsesordning, selv om den ikke er blevet så god, som vi kunne have ønsket det.

Jeg skal slutte med at sige, at vi jo ikke løser ungdomsarbejdsløshedsproblemet med de tiltag, der foreligger her, der skal langt stærkere ting til. I det hele taget klarer man ikke ungdomsarbejdsløsheden isoleret. Vi må have mere fat omkring sådanne ting som en bedre fordeling af arbejdet. Vi må have fat i en nedsættelse af arbejdstiden. Vi må have

afskaffet overarbejde. Vi vil arbejde for i den kommende tid, at det bliver en realitet, for ellers løses disse problemer ikke.

Lawaetz (FP):

Efter ændringerne i lovforslaget ved anden behandling står vi nu med de ynkkelige rester af regeringens udi egen mening stolte flag-skib: loven om jobskabelse, sværvægteren i martspakken, en væsentlig del af socialdemokratiets meget omtalte handlingsprogram, et fint ord, men et farligt ord, når der intet sker, i hvert fald intet i retning af at sætte flere i arbejde. Hvordan vil statsministeren nogen sinde på denne baggrund leve op til sit løfte fra valget og sine åbningstaler om at få 50.000 nye arbejdspladser pr. år? Martspakken og i særdeleshed jobskabelsen er blevet til et partipolitisk taktisk spil. Måske er det synd, for intentionerne bag ved loven var vel gode: at bruge milliarderne til positivt arbejde, til konstruktive ting, fremfor til understøttelse.

Det var, enten man kan lide det eller ej, fremskridtspartiet, der først fremførte disse tanker. Men hvem er skyld i, at det hele er løbet af sporet? Det er regeringen og kun regeringen. Havde man været indstillet på bare et tilløb til konstruktivt samarbejde med virkelig erhvervsvenlige partier, f.eks. fremskridtspartiet, kunne man være gået med til bare to hovedpunkter, som stod forrest hos os og i øvrigt hos firkloverpartierne: jobskabelsesopgaver skal udføres i den private sektor, og begyndelseslønnen skal være lavere end den for området gældende løn, kunne man have gavnet erhvervslivet, som skal tjene pengene, og man kunne forhåbentlig have medvirket til at skaffe en lang række varige job – jeg siger varige job. Man kunne have skabt en smule goodwill omkring denne lov og måske lidt optimisme, det er vel det, vi trænger allermost til.

Men det ville man naturligvis ikke. Man holdt stædigt fast på sit: fuld løn til dem, der ingenting kan, fuld løn til dem, der har været væk fra arbejdsmarkedet i to et halvt år, arbejde overført til den offentlige sektor, så det, som alle ved, bliver 20 pct. dyrere. Smukke erklæringer om, at jobskabelse fortrinsvis skal ske i den private sektor eller i samarbejde med private firmaer, gælder til Wandsbek. Vi tror ikke på det. Tværtimod

[Lawaetz]

tror vi, at loven i skøn forening med SF vil blive udnyttet til udbygning af produktion i offentlig regie, et yderligere skridt i retning af socialisering af erhvervslivet, flytning af gode arbejdspladser fra private virksomheder over i offentlig regie: plus/minus nul beskæftigelse. Når så væsentlige ændringsforslag er blevet fejlet af bordet, betragter vi loven om jobskabelse som værdiløs, og ikke nok med det: samtidig som en milliardregning til befolkningen.

Fremskridtspartiet kan på denne baggrund ikke medvirke til flere håbløse krumspring for at skabe mere eller mindre kunstig beskæftigelse. Fremskridtspartiet har i dag mindre tillid til regeringens evne til at vende udviklingen, end vi tidligere har haft. Tilliden har aldrig været for stor, men den er mindre i dag end nogen sinde. Om vi kører mod grunden eller sidder fast i sumpen, hvilket er finansministerens seneste udtryk, kommer ud på ét. En række afstemninger på det sidste er gået regeringen imod, sidst vedrørende jobskabelsen. Der er stribevis af tegn på, at regeringen er kørt totalt fast i et morads af uløselige problemer. Anstændige politikere burde se bort fra partipolitik og se, hvad klokken er slået. Det gør man ikke.

Det var en lille smule ynkeligt at høre socialdemokratiets ordfører, hr. Kaj Poulsen, komme herop og inden for et halvt eller et helt minut komme med lidt vage antydninger af, at han måtte finde sig i, at man havde halveret hans kære jobskabelsesordning. Det var en ynkelig forestilling. Det var også en ynkelig forestilling at høre fru Lilli Gyldenkilde, som i den grad har været imod, at det kun skulle gælde ungdommen, også falde ned og stå tamt heroppe og sige: ja men sådan er det jo bare. Det er, hvad man står over for, og det må man måske tage til sørgelig efterretning, hvis afstemningerne skulle gå, som man har hørt det i Radioavisen kl. 7 her til morgen.

Jeg synes, der er anledning til at pege på, at her har man prøvet på at lave noget ordentligt, men fordi man bøjer sig for alle mulige forskellige negative meninger, løber det ud i sandet, så vi står med noget, som hverken er fugl eller fisk. Vi hører vel om lidt, hvad det radikale venstre mener om det. De har fået gennemført deres ændringsforslag, så de kan måske rejse sig op og sige: hvad kunne vi? Vi kunne gennemføre noget,

som vi ville. Hvad kunne socialdemokratiet og SF? De måtte bare æde kamelen. Det er den situation, vi står i.

Jeg vil godt slutte, hvor jeg begyndte, med, at jeg synes måske nok, det er synd, at noget, man har puklet med i månedsvi, falder pladask og fladt til jorden som noget, i hvert fald fremskridtspartiet og masser med os overhovedet ikke tror på. Den optimisme, vi har ledt efter, kan vi stadig kigge i vejviseren efter.

Arne Melchior (CD):

Kært barn har mange navne, men det er ikke et bevis for, at alt, som har mange navne, er kært. Dette lovforslag har fået mange navne, siden det først blev holdt over dæben i foråret i fjor. Arbejdsministeren og regeringen selv kalder det jobskabelse. CD har fra starten af kaldt det jobflytning. I nyeste tid har Industrirådet kaldt det jobtyveri. I dag tror jeg, den får sit endelig og varige navn, nemlig jobbevarelse.

Med det, der sker herinde i dag, bevares der i hvert fald 20 arbejdspladser for de nuværende ministre, og det skal være dem vel undt, at de oversomrer i disse stillinger. Der er dermed ikke skabt noget nyt. Nogle, der måtte have haft prætentioner om jobflytning i denne forbindelse, må lægge disse prætentioner på hylden i nogle måneder endnu, og det sker der nok ingen store ulykker ved, hverken for de pågældende eller for land og rige. Mere tragisk og mere vigtigt er det at konstatere, at der altså heller ikke kommer nogen store fordele for nogen af de nævnte instanser.

Vi har kaldt loven jobflytning, og det gælder i to henseender. Det gælder både, at der nemt vil blive tale om flytning fra privat sektor til offentlig sektor – det er ikke noget at være glad for, en udvikling i en negativ retning – og at flytningen også kan ske mellem mennesker, således at nogle opnår job på bekostning af andre, der cirka samtidig ryger ud af de tilsvarende job. Sådan tror vi det vil gå.

Jeg vil da gerne benytte lejligheden til at spørge arbejdsministeren, hvor mange job han mener at jobskabelsesloven vil skabe. Han har hidtil givet afkald på at sætte tal på, og det kunne man måske rose ham for, men inden forslaget nu vedtages, ville det nu være

[Arne Melchior]

meget godt at få det. Det er jo ikke uvigtigt om et år at kunne bedømme: var det godt? Skal den lovgivning fortsætte? Skal den form for administration af pengene og menneskene fortsætte? For at kunne komme med en fornuftig indstilling til dette meget vigtige problem om et års tid må det være meget betydningsfuldt, at man virkelig kender resultater. Derfor vil jeg gerne spørge arbejdsministeren, om han i dag vil meddele folketinget og offentligheden, hvor mange job han sådan cirka – vi er ikke smålige med runde tal – mener der vil ligge i denne jobskabelseslov, og meget gerne selvfølgelig set i forhold til hvornår og til hvilke ting.

Man kunne også tænke sig at spørge SF – det er nok mindre vigtigt at få svar på det: hvor er den sikkerhed for 50.000 nye arbejdspladser – jeg understreger: nye arbejdspladser – i år, som vi siden valget i vinter har hørt fra SFs side er forudsætningen for, at man kan være med til disse ting? Hvorpå bygger man det tal, statsministeren var først til at slynge ud, før valget var udskrevet i fjor, nemlig dette med 4 år à 50.000 nye arbejdspladser? Jeg skal ikke se så langt ud i tiden – bare for indeværende år, 1982: hvor skimter man muligheden for de 50.000 arbejdspladser? Jeg skal for en ordens skyld tilføje, at hvis de kan skimtes, og især hvis de kan opnås, så vil det have vort udelte bifald. Men når vi ikke kan stemme for lovforlaget, så er det, fordi vor dybe overbevisning siger os, at det ikke kan opnås.

Så har vi endelig at nævne spørgsmålet om det ændringsforslag med hensyn til aldersbegrænsningen, der blev vedtaget, det ændringsforslag, der var så megen diskussion om forleden ved andenbehandlingen. Jeg noterede mig under andenbehandlingen et par markante udtalelser fra hovedpersonerne om betydningen, indholdet, af det ændringsforslag.

Den radikale ordfører, fru Lone Dybkjær, sagde, at det skal være en koncentreret indsats for de unge, og så tilføjede hun: men der kan være tilfælde, hvor det også kan gælde andre. Altså en stærk understregning af det radikale venstre af, at dette er en jobskabelseslov for aldersgruppen 18–25 år. Arbejdsministeren sagde det på en noget anden måde. Han sagde: der skal være tale om varige, ordinære arbejdspladser – med tilføjjelsen: især for de unge. Der forekommer mig her at

være en klar forskel i intentionerne hos de to hovedpartier i denne aftale, regeringen og det radikale venstre.

Men der er én forskel til, som måske vil være nok så betydningsfuld for administrationen af loven, og det er uoverensstemmelsen mellem lovteksten og bemærkningerne. Hvis man havde haft den klare hensigt, at det skulle være 18–25 år – det er et point til arbejdsministeren – så ville forslagsstilleren ganske naturligt i en halv sætning have kunnet pointere det i selve paragraffens tekst. Men det har man undladt og har udelukkende omtalen af det i bemærkningerne. Derfor frygter vi i CD, at når loven senere skal administreres og der vil være tvivl om, hvordan den skal administreres, så vil man nok blive nødt til at lade lovteksten overtrumfe bemærkningerne.

Jeg skal gerne tilsige, at vi fra CDs side ikke på noget senere tidspunkt vil sanke gløende kul på nogens hoveder, hverken arbejdsministeriets eller arbejdsmarkedsnævnenes rundt omkring, hvis man fortolker det liberalt, altså efter bemærkningerne, således at loven, når vi nu har fået vedtaget den, så i det mindste kan gøre nogen gavn rent nettojobskabelsesmæssigt.

Jeg skal altså meddele, at CD, som fra start af aldrig har troet på dette lovforslag, vil stemme imod det ved tredje behandling.

Den største frygt, vi har, foruden dette at der ikke skabes noget nyt, og foruden dette, at der i værste fald overflyttes job fra privat sektor til offentlig sektor, er, at der er indbygget korrupsion i denne lovgivning. Man sætter markedskræfterne ud af kraft, forstået på den måde, at en igangsætter, enten det er inden for produktion eller inden for service eller andre områder, som ikke kan få sit budget til at holde sammen, nu får lejlighed til at få ca. 80.000 kr. i tilskud pr. nyansat, hvorved et budget kan komme til, i hvert fald på papiret, at se betydelig pænere ud, og derved vil man være uhyre og uhyggeligt fristet til at sætte ting i gang, som man under andre omstændigheder ville undlade at sætte i gang. Vi frygter hos os, at denne sætten de normale markedskræfter ud af kraft er korrumpende og i virkeligheden ødelæggende for demokratiet, for når man sætter markedskræfterne ud af kraft, får vi et kommissærstyre, i stedet for at vi har de naturlige kræfters afvejning af de forskellige faktorer. Det-

[Arne Melchior]

te her er en styring, som går meget for vidt, som indebærer betydelige faremomenter for det samfund, vi har bygget op. Og dette er altså en yderligere grund til, at CD ved tredje behandling vil stemme imod dette forslag.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre kan, som det fremgår af tillægsbetænkningen, stemme for lovforslaget i dets nuværende udformning. Jeg skal i øvrigt ikke gå ind på en stor og principiel ideologisk diskussion om dette lovforslag. Det synes jeg i og for sig vi har haft i rigeligt mål. Der er hidtil ikke kommet noget særlig nyt til i den debat.

Jeg skal derimod gøre nogle enkelte bemærkninger vedrørende nogle specielle områder. Vi har allerede redegjort for, hvorfor vi mener, at aldersgrænsen 18–25 år er den rigtige. Herom kan jeg så blot henvise til, hvad vi sagde under andenbehandlingen. Vi er klar over, at socialdemokratiet og SF har en anden holdning til det, og den diskussion synes jeg også vi nogenlunde har gjort færdig.

Jeg skal i øvrigt heller ikke blande mig i de forskellige bidrag, der har været til fortolkningen af det næste stykke, nemlig det, der hedder: Den øvre grænse kan fraviges, når arbejdet gør det nødvendigt. Jeg skal henholde mig til de ord, der dels er indeholdt i lovteksten, dels står i betænkningen, nemlig at lovgivningen gælder for de 18–25-årige, men at arbejdet kan gøre det nødvendigt at fravige denne aldersgrænse. Det er klart, at så må man finde en eller anden måde i praksis at administrere tingene på, og vi er naturligvis overbevist om, at arbejdsministeren vil gøre det, sådan at det er i overensstemmelse med loven. Jeg ser ingen grund til på nuværende tidspunkt at sige, at det tror vi ikke han ikke vil. Vi tror, han vil følge loven, sådan som den nu bliver udformet, men det er da klart, at vi vil følge udviklingen ligesom andre partier. Det ville i øvrigt være mærkeligt, hvis vi ikke gjorde det.

Spørgsmålet om lovteksten og bemærkningerne var specielt hr. Arne Melchior inde på. Jeg skal ikke kunne sige, om dette kunne have været udformet på en anden måde, men efter at betænkningen var afgivet, og efter at der var rejst tvivl om, hvordan denne aldersgrænse kunne fortolkes – vi har hele tiden

ment, at det ikke var tanken, at man, når man var 25 år, skulle forlade ordningen; det er klart fremgået af alt, hvad vi har sagt – indhentede vi et responsum både hos arbejdsministeriet og justitsministeriet. Det er muligt, hr. Arne Melchior ikke har set dette responsum, siden han på nuværende tidspunkt overhovedet kan rejste tvivl om det. Af det responsum, der er et notat på nogle sider, fremgår det klart, hvordan lovteksten skal forstås, idet der står, at de, der kan ansættes – og det er kodeordet i det her – skal være under 25 år. Det betyder samtidig, at man kan forlænge perioden, fordi det drejer sig om ansættelsestidspunktet. Det, vi henholder os til med denne lovtekst, er det responsum, vi har fået fra arbejdsministeriet og justitsministeriet om det her. De har altså ment, at det ville være direkte forkert at have andet end de 25 år, fordi der klart i teksten står: »Den, der ansættes«.

Jeg skal i øvrigt ikke gå ind på det her. Jeg er i hvert fald glad for hr. Arne Melchior's tilsagn om, at han ikke vil skabe splid om den sag, fordi den skulle være klar, og enhver har kendt det. Der ligger nu nogle bidrag om fortolkningen, og dem må vi henholde os til.

Nogle har været inde på spørgsmålet om de varige og de ordinære arbejdspladser. Ja men det er jo tanken med det, at man skal prøve på en ny måde at skabe nogle varige arbejdspladser. Det er også tanken, at disse arbejdspladser selvfølgelig ikke skal blive ved at have tilskud, men de skal have tilskud til en start, idet de, hvis de ikke fik sådan et tilbud, ikke ville kunne komme i gang. Ved at der kommer dette statstilskud, vil der være mulighed for at sætte aktiviteter i gang, der ellers ikke ville kunne komme i gang. Så må det vise sig, om de kan bære. Kan de ikke bære, kan de naturligvis ikke fortsætte i tid og evighed.

Waldorff (VS):

Jeg vil gerne starte med at tage fat i fru Grethe Fenger Møllers bemærkning, hvor hun siger, at de konservative ikke er enige i den fortolkning af reglerne om aflønning af de unge, som er givet i tillægsbetænkningen. Jeg vil godt starte med at bede arbejdsministeren bekræfte, at her er ikke tale om en fortolkning. Det er et spørgsmål til arbejds-

[Waldorff]

ministeren. Jeg vil gerne bede arbejdsministeren bekræfte, at der er ikke tale om en fortolkning af § 14, stk. 2, men der er tale om en hensigtsreklæring for, hvordan arbejdsministeren vil administrere den mulighed, som han har for at lade arbejdsdirektøren udarbejde særlige regler for aflønning af de unge.

Det skulle betyde, at vi altså ikke nu skal ind på fortolkningsproblemer, men at vi konkret kan diskutere, hvad der bliver skrevet i tillægsbetænkningen om løntrykkercirkulærets funktion i jobskabelsloven. Det må være muligt. Jeg har faktisk nogle spørgsmål til fortolkningen, og det kan være, at det bare kan gå hen og blive en bekræftelse fra arbejdsministerens side.

Det ser ud til, kan jeg starte med, at der er en lille lempelse i forhold til det, som man ville have gjort, i og med at man nu kun vil lade den lavere aflønning af de unge gælde i 26 uger, og i og med – det må i hvert fald være klart ud fra det, der står i tillægsbetænkningen – at løntrykkercirkulæret ikke skal gælde for private jobskabelsprojekter. Så meget må være klart. Man kan sige, at i forhold til det, man ellers ville have gennemført, i forhold til det, der var planen i lovforslaget, er det en lille forbedring.

Men – og her kommer vi til noget af det, som jeg synes arbejdsministeren skal gå ind i – for mig ser det ud til at være urimeligt, når f. eks. fru Lilli Gyldenkilde siger: vi ved nu, at den nugældende bekendtgørelse om lønvilkår kun vil komme til at gælde ved rene beskæftigelsesprojekter, rene offentlige beskæftigelsesprojekter. Det behøver ikke at være forkert, men det kan være tilslørende på den måde, at løntrykkercirkulæret med vedtagelsen af dette lovforslag gælder for det, som vi hidtil ikke har kaldt rene offentlige beskæftigelsesprojekter, men har kaldt offentlig produktion. Kommunale jobskabelsprojekter, hvor private virksomheder ikke er indblandet, men som f. eks. kan være konkrete genbrugsprojekter, som kan være iværksættelsen, starten, af en offentlig kommunal produktion af f. eks. solfangeranlæg, som det er meningen skal køre mange år. Jeg vil gerne bede om arbejdsministerens bekræftelse eller afkræftelse på, at unge ansat på et sådant kommunalt projekt, i en sådan kommunal produktion, kommer ind under løntrykkercirkulæret, og at det derfor ikke er rigtigt, når man siger, at det ikke er tanken

at udvide det område, som løntrykkerbekendtgørelsen gælder på i dag. I dag gælder den selvfølgelig ikke på jobskabelsprojekter, fordi de ikke eksisterer.

Det kan godt være, at det lyder lidt kringlet og fortolkningsteknisk, men pointen er, at de forhåbninger, som både vi og SF har haft til en jobskabelslov, var, at her havde vi muligheden for at få iværksat en offentlig produktion. Det var det, som vi mente var et gennembrud i forbindelse med denne lovgivning. Det er det, som SF mener overhovedet er begrundelsen for at kunne tage de ting, der i øvrigt ligger i loven og i øvrigt ligger i martspakken, at vi hermed får fastslået princippet om en offentlig produktionsvirksomhed.

Jeg mener, det må blive karlagt i dag, at det, som socialdemokratiet går ind for, og det, som SF støtter, er, at med hensyn til denne nye offentlige produktion, hvis den i øvrigt kommer i gang, går man med til, at løntrykkercirkulæret skal gælde, sådan at de unge de første 26 uger i en offentlig produktion aflønnes lavere end ifølge de gældende overenskomster. Jeg synes, det er vigtigt, fordi der er tale om varige arbejdspladser. Der er tale om, at man med denne udvidelse lader løntrykkercirkulæret gælde job, som hidtil ikke har været underlagt løntrykkerbekendtgørelsen, hvor der ikke har været en særlig aflønning af unge.

Jeg vil godt stille det spørgsmål til dem, der i øvrigt har tænkt sig at forsvare det her: hvordan forestiller man sig, at man ret længe kan køre med en opdeling af arbejdsmarkedet, hvor det offentlige aflønner de 18–22-årige med en lavere sats for det arbejde, som i private virksomheder bliver aflønnet med en højere sats? Hvor længe tror man på, at man kan opretholde to forskellige løntariffer, en på det offentlige område og en på det private område?

Jeg er fuldstændig overbevist om, at dette vil blive taget som et signal til, at private arbejdsgivere, i det øjeblik de begynder at diskutere, hvordan de skal indgå i eventuelle jobskabelsprojekter, vil rejse spørgsmålet om aflønningen af de unge. De vil meget, meget hurtigt sørge for, at der kommer et pres i gang, og at der kommer ændringer, sådan at også private virksomheder får en lavere aflønning af de unge. Det kan godt være, det ikke går igennem folketinget. Det

[Waldorff]

kan netop være, som det også står i tillægsbetænkningen, at det er noget, der skal dækkes af de kommende overenskomster. Hvis det er rigtigt, så er det også rigtigt, at med dette betækningsbidrag har man stadig væk givet et fuldstændig klart signal til de private arbejdsgivere om, at ved de kommende overenskomster skal de sikre sig en speciel aflønning, en speciel overenskomstaftale for de unge. Jeg tror faktisk, det er temmelig vanskeligt at benægte, at de private arbejdsgivere må opfatte det sådan. Det er i hvert fald helt oplagt i deres interesse at forsøge at få det drejet den vej. Samtidig er det et signal til fagbevægelsen på den måde, at man siger til fagbevægelsen: hvis I ikke selv forhandler jer frem til en overenskomst sammen med arbejdsgiverne, så har vi stadig i al den tid, hvor I ikke laver overenskomst, en lavere løn for unge på beskæftigelsesprojekter, men også for unge i offentlig produktion. Altså en udvidelse af det område, som løntrykkercirkulæret hidtil har dækket.

Jeg mener, dette er fantastisk alvorligt. Jeg forstår selvfølgelig de afvejninger, man har foretaget i SF, når man tilslutter sig forslaget til jobskabelseslov. Vi er enige i, at det er en principielt vigtig landvinding at få åbnet for offentlig produktion, men det, man altid skal huske, specielt når man har med socialdemokrater at gøre, er, at man hele tiden skal stille spørgsmålet: køber man sine reformer for dyrt? Hvad er virkningen af, at man på den ene side får et princip om offentlig produktion igennem, hvis man på den anden side er med til at undergrave fagbevægelsen? Det spørgsmål, som jeg også rejste ved andenbehandling, er: hvad betyder det her for fagbevægelsen? Er det ikke endnu et skridt i retning af at svække fagbevægelsen, at splitte fagbevægelsen, at splitte det sammenhold blandt arbejderne, som jo er den eneste betingelse for, at man kan fastholde reformer, og for, at man kan gennemtvinge reformer på længere sigt? Ja, det er overhovedet betingelsen for, at man har styrken til at imødegå nye forringelser, f. eks. de forringelser, der måtte komme under en borgerlig regering, hvis nu det hele med renteskatteordningen går i vasken til efteråret. Det er selve den styrke, som overhovedet er betingelsen for forbedringer, som man her piller ved, og det er alvorligt. Det er på dette punkt jeg mener at der ikke kan være tvivl om, at SF har ac-

cepteret noget, som de ikke burde have accepteret. Så meget mere, kan man sige, som det er tvivlsomt, om det nogen sinde kommer til at ligne en egentlig lov om offentlig produktion.

Jeg mener, at fru Lilli Gyldenkilde selv som en af de bedste har sagt, at det radikale ændringsforslag, der gør jobskabelsesloven til en foranstaltning for de 18-25-årige, er endnu et eksempel på, at vi laver et ghettoarbejdsmarked; det er endnu et eksempel på, at vi placerer de unge specielt, vanskeliggør deres tilknytning til arbejdsmarkedet, og at vi på den måde er med til at svække den samlede arbejderbevægelse. Det mener jeg er pointen i dette lovforslag. Man kan ikke acceptere et princip om offentlig produktion, hvis man samtidig er med til at undergrave den styrke, som skal skabe reformer.

Chr. Christensen (KrF):

Formålet med jobskabelsesloven er jo at sætte flere i arbejde. Det er et godt formål. Det er også nødvendigt at tage initiativer, og vi må også udtrykke vores tilfredshed med, at man nu vil koncentrere kræfterne ved dette lovforslag om de unge fra 18 til 25 år. Men lovforslagets succes vil jo helt afhænge af den situation, som findes på arbejdsmarkedet, og på grund af den trængte økonomiske situation, arbejdsgiverne befinder sig i, tvivler vi på, at den positive virkning, der er lagt ind i forslaget, vil komme frem. Vi har desværre en fornemmelse af, at de, der kommer i arbejde, eventuelt kan komme til at skubbe andre ud, og derfor bliver det i virkeligheden bare en omfordeling i stedet for en ny tilgang af arbejdspladser.

Vi har samtidig en fornemmelse af, at der med dette lovforslag åbnes mulighed for en offentlig produktion, som kan blive til stor skade for det private erhvervsliv og dermed i virkeligheden kan føre til en omstrukturering af vort samfund, en omstrukturering i retning af et minus for det private erhvervsliv, ikke mindst for de mindre erhvervsdrivende. En sådan omstrukturering vil vi ikke være med til, og som følge deraf stemmer vi imod lovforslaget.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg synes nok, at enkelte af ordførerne i dag er kommet meget, meget langt ud med

[Arbejdsministeren]

de formuleringer, der har været anvendt. Jeg citerer.

Hr. Arne Melchior siger, at gennemføres jobskabelsesforslaget, vil det virke »korrumpere for demokratiet«. »Korrumpere for demokratiet.« Et andet citat: »Det vil rumme betydelige faremomenter for det samfund, vi har bygget op«.

Hr. Chr. Christensen sagde, at det vil betyde en »omstrukturering af hele vort samfund«, hvis dette forslag gennemføres.

I hr. Waldorffs indlæg tror jeg man kan sige at essensen var, at fagbevægelsens grundlag for videre fremskridt i det danske samfund ville være ødelagt, hvis dette forslag blev vedtaget.

Forleden dag skrev det anonyme skribentkollektiv »Monitor« i Berlingske Tidende, at forslaget om jobskabelse var en »bloddrypende« – jeg citerer: »bloddrypende« – gyser.

Hvad er det, dette forslag, dette bloddrypende forslag, som er korrumpere for demokratiet, med betydelige faremomenter for det samfund, vi har bygget op, går ud på?

Der står noget herom i bemærkningerne, som jeg gerne vil citere for folketinget, for det er klart, at stillet over for en så alvorlig trussel som en korrupsion af hele demokratiet, noget, der rummer betydelige faremomenter for det samfund, vi har bygget op, så bør ethvert medlem af folketinget tænke sig ganske alvorligt om, inden man tager stilling. Hvad er det, det går ud på? Jeg citerer fra side 5 i bemærkningerne til lovforslaget:

»Ordningen« – altså jobskabelsesforslaget – »vil udvide rammerne for de lokale samfunds indsats mod arbejdsløsheden og vil give mulighed for iværksættelse af eksempelvis følgende aktiviteter:

– trafiksanering, almene byfornyelsesaktiviteter som gårdrydning, istandsættelse af altaner, indretning af beboer- og ungdomshuse m.v.«

Man ser allerede demokratiet vakle i sin grundvold!

»– etablering af sportspladser, klubhuse og andre idrætsfaciliteter«.

Faremomenterne for det samfund, vi har bygget op, tegner sig tydeligt!

»– anlæggelse af naturstier, cykelstier, campingpladser, kolonihaver og andre fritidsinitiativer«.

Uha!

»– istandsættelse af bevaringsværdige bygninger, fortidsminder m.v.

– iværksættelse af kulturelle tilbud m.v.«

I sandhed en bloddrypende gyser!

»– oprydning i skove og klitter og særlige kystsikringsarbejder

– indsamling og genanvendelse af f.eks. papir, glas, metal, bildæk m.v.«

Det lyder ikke rart!

»– rensning af vandløb og søer og andre miljø- og forureningsbekæmpende initiativer«.

Her kan jeg forstå det. Det er jo noget, vi selv har gjort. Det er noget, vi har bygget op – jeg mener forureningen – og hvis man bekæmper den, så er det klart, det rummer visse faremomenter.

»– solfangerproduktion, isolering, vindmøller, briketteringsanlæg, anvendelse af flis og andre energibesparende foranstaltninger

– støtte til iværksættere ....

Formanden:

Citater er kun tilladt i begrænset omfang.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Undskyld, hr. formand, jeg skal komme til en afslutning nu:

»– støtte til oprettelse af nye virksomheder og produktioner, f.eks. u-landsvenlig teknologi,

– støtte til opfindere blandt andet til fremstilling af prototyper.«

Regeringen sigter ikke mod en ændring af grundlaget for det samfund, vi har bygget op, med dette forslag. Regeringen sigter ikke mod at slå noget i stykker, som er blevet bygget op. Regeringen har det meget beskedne håb, at i en situation, hvor der er ledig kapacitet i private virksomheder, hvor der er ledige hænder, titusindvis af ledige hænder, ikke mindst blandt vore unge, da sigter dette forslag mod at få udført en række opgaver og sat initiativer i gang, der uden denne ordning ikke ville blive etableret. Det er alene det spørgsmål, regeringen ønsker at folketinget skal tage stilling til.

Jeg er meget enig i – jeg tror, det var hr. Lawaetz, der sagde det – at dette forslag desværre er kommet til at indtage en alt for central placering i det partitaktiske spil. Jeg vil vove den påstand, som selvfølgelig ikke kan bevises, at havde vi ikke haft en ophedet po-

[Arbejdsministeren]

litisk situation ved afslutningen af en folketings-samling, så var dette forslag blevet vedtaget enstemmigt ved tredje behandling, fordi enhver kan sige sig selv, at dette er fornuftigt. Enhver kan sige sig selv, at det rummer et selvfølgeligt, fornuftigt perspektiv. Derfor er jeg enig med hr. Lawaetz, når hr. Lawaetz understreger dette med det taktiske. Regeringen beklager dette, men håber alligevel, da forslaget er bygget op i et meget tæt samarbejde ikke bare med arbejdsmarkedets parter, men også efter mange og lange drøftelser med erhvervenes organisationer og kommunernes organisationer, at man i lokalsamfundene – den megen bragesnak, overdrevne og voldsomme og ubegrundede formuleringer til trods – vil tage vel imod det og give unge mennesker, give arbejdsløse mennesker, en mulighed for at blive beskæftiget.

Jeg skal til de konkrete spørgsmål omkring aldersgrænsen, som har været fremme, sige, at jeg har under andenbehandlingen og i tillægsbetænkningen udtrykt, hvordan regeringen opfatter den, hvordan regeringen vil administrere aldersgrænsen med stor inddragelse af arbejdsmarkedets parter og med en central placering for arbejdsmarkedsnævne-

Jeg skal til beroligelse for hr. Ellemann-Jensen understrege, at disse formuleringer ikke var tilfældige, spontane ord valgt til lejligheden, men at de var nøje gennemtænkt, og at der, inden de blev afleveret, selvfølgelig var foregået en orientering til det flertal, der til sin tid bærer loven igennem. Regeringen vil selvfølgelig føle sig meget ansvarlig over for det flertal, der her ved tredje behandling bærer lovforslaget om jobskabelse igennem.

Jeg skal slutte med at sige, at hr. Waldorff har ret, når han siger, at betækningsbidraget vedrørende § 14, stk. 2, ikke er et fortolkningsbidrag, men er en hensigtserklæring, en hensigtserklæring, som jeg mente det var helt nødvendigt at folketinget fik, forinden folketinget her ved tredje behandling tog stilling til lovforslaget.

Jeg skal endnu en gang appellere, selv om det nok er håbløst, til folketingets medlemmer om at lade det storpoltiske krudt vente til i eftermiddag, så vi i fællesskab kunne vedtage dette lovforslag, som jeg tror vil virke meget positivt.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Der er ikke noget at sige til, at arbejdsministeren er træt efter alt det arbejde, han har haft, og med udsigten til, hvad han nu her lader sig indskrive til at administrere. Han er så træt, at han gør nar af et anonymt skribentkollektiv ved Berlingske Tidende, men samtidig glemmer, at der findes et anonymt skribentkollektiv ved Ny Politik, hans eget partis månedstidsskrift. Det skriver under navnet Altman, men er altså også anonymt. Det gør ikke noget, men det gør noget, at arbejdsministeren er så træt, at han enten ikke hører efter, hvad man siger, eller også groft fordrejer ordene fra en modstander. Jeg har ikke sagt det, som arbejdsministeren ordret citerede mig for og bagefter skabte billig lystighed over. Det er klart, det kan man sagtens, når man først lægger en anden ord i munden, han ikke har drømt om at udtale. Jeg har ikke sagt, at denne lovgivning er korrumperende for demokratiet. Jeg har sagt, at denne lovgivning indebærer fare for korruption af erhvervslivet. Det har jeg sagt, og det vil om 10 minutter kunne bevises, når det maskinskrevne referat kommer ned. Jeg forklarede også, hvori denne korruptionsrisiko lå, nemlig at man giver mennesker, som har et ubrugeligt budget for noget, de vil sætte i gang, 80.000 kr. pr. hoved, de ansætter, hvorved de kan komme til at sætte noget i gang, som aldrig burde have være sat i gang. Det forklarede jeg før meget mere udførligt, end jeg nu kan gentage under en kort bemærkning. Det er, hvad jeg har sagt, og ikke andet.

Om demokratiet sagde jeg – og jeg tror, jeg citerer ordret, selv om jeg ikke taler efter manuskript – : Når man sætter de naturlige markeds kræfter ud af kraft, kommer demokratiet i fare, fordi det giver anledning til et kommissærstyre. Det var, hvad jeg sagde om demokratiet, men ikke noget om korruption.

Lad være med den metode, hr. arbejdsminister. Vi har skullet arbejde sammen før, og arbejdsministeren kan, før han aner det, få brug for det igen, så vær venlig at diskutere hæderligt med modstanderne.

Det eneste af det, arbejdsministeren sagde nu her sidst, jeg kan erklære mig helt enig i, var, da ministeren sagde, at han nærede et meget beskedent håb om, at denne lovgiv-

[Arne Melchior]

ning skulle føre til det og det og det. Det er ikke noget højt ambitionsniveau.

(Kort bemærkning).

Waldorff (VS):

Jeg holder meget af, når arbejdsministeren svinger sig op – det plejer at være ret skægt – og jeg har heller ikke noget imod selv at komme med i rækken. Det, der var galt denne gang, var, at arbejdsministeren ikke havde et citat af mig, som han havde af de to andre. Derfor måtte arbejdsministeren indskrænke sig til en generel overdrivelse af de synspunkter, som jeg havde givet udtryk for. Det faldt lidt til jorden, og der var heller ikke rigtig noget, det kunne hænges op på i forbindelse med, hvordan jobskabelsesloven faktisk ser ud.

Jeg har selvfølgelig aldrig sagt, at med denne lov nedbryder man den styrke, som fagbevægelsen har eller måtte have tilbage, og at man dermed undergraver fagbevægelsen og fjerner mulighederne for at gennemføre reformer på længere sigt. Jeg sagde, at denne lov indeholder elementer – ligesom så mange andre love, vi har haft – hvor man svækker fagbevægelsen, hvor man accepterer nogle indgreb over for fagbevægelsen, som er med til at svække den samlede styrke, som er nødvendig på længere sigt, ikke bare for at gennemføre reformer, men også for at dæmpe op imod yderligere angreb på fagbevægelsen og på lønarbejderne. Grunden til, at citatet ikke kom, og grunden til, at arbejdsministeren ikke rigtig kunne bruge det til noget i denne forbindelse, var måske, at det er en kritik, som arbejdsministeren ikke er uenig i. Arbejdsministeren er ikke selv tilhænger af dette løntrykkercirkulære, men fordi det nu står i lovforslaget, så skal det forsvares.

Det er det samme med SF. SF er imod løntrykkercirkulæret, men fordi man nu har det som en del af et forlig, nedtoner man kritikken af det. Det kan ikke være rigtigt, at vi skal gå til afstemning om dette lovforslag uden at have fået svar på det, som jeg spurgte arbejdsministeren om. Jeg bad om at få svar på: gælder løntrykkercirkulæret, hvis der f.eks. konkret iværksættes en kommunal produktion af solfangeranlæg? Det vil jeg godt have et svar på:

(Kort bemærkning).

Ellemann-Jensen (V):

Det var jo meget fornøjeligt at opleve arbejdsministeren trække i fåreklæderne og begynde at beskrive alle disse vældig samfundsomvæltende ting, han åbenbart finder er centrale i forslaget: rensning af strande, opsamling af tomme flasker osv. Det var meget fornøjeligt, men det er jo ikke rigtig det, sagen drejer sig om, og det er heller ikke rigtig dér, bekymringerne ligger. Blandt de ting, ministeren nu pludselig interesserede sig for, er der jo en del opgaver, som vi godt har villet snakke med om hvordan man nu søger for at kommunerne lettere kunne sætte i gang. Det er slet ikke dér, bekymringen ligger. Bekymringen drejer sig om det, som arbejdsministeren elegant bevægede sig uden om, nemlig de arbejder, som andre mennesker allerede udfører, og først og fremmest dette at sætte egentlig kommunal produktion i gang. Det er dér, den reelle bekymring ligger. Så nytter det ikke, at arbejdsministeren taler om noget andet for at gøre sig lystig. Vi skulle oven i købet opleve arbejdsministeren endnu en gang sige – og nu vil jeg citere fra arbejdsministerens indlæg:

»Forslaget er bygget op i et meget tæt samarbejde med arbejdsmarkedets og erhvervslivets organisationer.«

Når arbejdsministeren siger sådan, prøver han jo at give os et indtryk af, at dette i virkeligheden er noget, som man er med på fra begge sider på arbejdsmarkedet og fra erhvervslivets organisationer. Vi ved jo, at dette ikke er tilfældet. Det er ikke første gang, arbejdsministeren har forsøgt på den måde at skaffe sig et alibi for sine forslag ved at påstå, at der er en opbakning, som vi ved fra den offentlige debat ikke er til stede. Jeg må sige til arbejdsministeren i al venskabelighed, at det altså er den slags, som svækker ministerens troværdighed, ikke bare over for folketinget, men også over for de organisationer, som ministeren dér uretmæssigt forsøger at tage til indtægt.

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg må sige, at arbejdsministerens vanlige store optimisme og livsglæde også viser sig her i dag, for arbejdsministeren siger, at han er overbevist om, at dette lovforslag, hvis det var blevet fremsat og behandlet i folketinget

[Grethe Fenger Møller]

på et andet tidspunkt, på et tidspunkt, hvor der ikke var en vanskelig politisk situation, ville være blevet vedtaget enstemmigt af folketinget. Ja men det er dog fantastisk! Vi ved jo, at dette lovforslag har været fremsat før i folketinget, uden at det kunne gennemføres af regeringen. Jeg ved ikke, om arbejdsministeren tror, at folketingets medlemmer lader sig påvirke mere af solvarmen end af deres overbevisning, men jeg tror, det er indholdet i dette forslag, som gør, at en række partier stærkt må tage afstand fra det.

Jeg synes også, det er lovlig groft, når arbejdsministeren i sit indlæg tager en række organisationer og erhvervslivet til indtægt for, at de skulle være gået ind for dette forslag. Det har de jo ikke gjort; de har ikke støttet forslaget om jobskabelse.

Så kom arbejdsministeren med en meget lang og, kunne man sige, meget morsom udrødning om forskellige arbejdsopgaver, som kan udføres i henhold til forslaget, hvis det bliver vedtaget. Ja men vi kan da sikkert godt blive enige om, at disse arbejdsopgaver er væsentlige for det danske samfund, og at de skal udføres. Men det er jo ikke afgørende; det afgørende er, hvem der skal udføre disse opgaver.

Dér er vi igen tilbage ved den problemstilling, som vi fra konservativ side har peget på gang på gang, nemlig at hvis loven skal betyde, at det er kommunerne, der skal gennemføre disse arbejdsopgaver, er vi i en situation, hvor vi kan risikere, at der kommer jobtyveri ind, at der bliver private virksomheder, som ikke får arbejdsopgaver, og at man flytter arbejdet fra den private til den offentlige sektor. Det er egentlig det, det drejer sig om, og ikke om, hvilke former for arbejdsopgaver der er opregnet.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det, der kalder mig herop, er et par bemærkninger, som hr. Waldorff kom med heroppe. For det første synes jeg – og det mener jeg at jeg har lov til at sige – at det var en klog tale, hr. Waldorff holdt; der blev ridset fint op, hvad det egentlig er, denne lovgivning handler om. Så blev fingeren sat på bylterne i det, og det er udmærket. Jeg har selv arbejdet meget med det løntrykkercirkulære, og jeg kan forsikre, at det, at vi nu støtter dette jobskabelsesforslag, bestemte ikke bety-

der, at vi vil nedtone vores kritik af, at der findes et sådant cirkulære. Jeg kan forsikre om, at det ikke vil ske; det var en af hr. Waldorffs bemærkninger til os.

Det andet, jeg gerne vil sige, er, at det ikke kan nytte noget at putte blå i øjnene på folk og sige, at løntrykkercirkulæret betyder så meget for den faglige kamp, som det blev udtrykt af hr. Waldorff. Det, der betyder noget for den faglige kamp, er at få noget beskæftigelse i gang, så der bliver håb igen derude om, at man kan kæmpe noget igennem, og det er det, vi forsøger ved at gå med til det, vi her går med til.

Lawaetz (FP):

Arbejdsministeren var enig med mig i, at det var blevet til et partitaktisk spil. Jeg tror endda, jeg sagde, det var sørgeligt, og det vil jeg gerne gentage: det er sørgeligt, at man laver et partitaktisk spil om arbejdsløshed. Jeg tror ikke, arbejdsministeren er træt, som det blev sagt af hr. Arne Melchior, men han er selv en meget stor taktiker, for det, der i og for sig pinte arbejdsministeren mest, kom han ikke ind på, det er nemlig ændringsforslaget, som tog halvdelen af gassen af hans jobforslag.

Jeg synes også, at arbejdsministeren er dygtig, når han næsten kan få folk til at få tårer i øjnene af rørelse over denne vældige oprensning af, hvad de kunne præstere. Nu læser arbejdsministeren jo næppe vores materiale, men det er en oprensning, der svarer til den berømte § 75. Den skal vi måske ikke ind på i dag, men det er de samme samfundsnyttige ting, som vi i sin tid har fremhævet for mere end 2 år siden. Der er ikke noget bloddryppende ved det. Det allerhøjeste, der kan være tale om, er, at det bliver et dyrt foretagende; det ved vi alle sammen. Teorien går jo desværre kun ud på, at der kommer 20 pct. i den private sektor; altså ved vi, det bliver dyrt.

Men det er jo samtidig rørende, når man drøfter noget så væsentligt, som vi gør i dag, at høre fru Lilli Gyldenkilde og hr. Waldorff koncentrere sig om løntrykkercirkulæret. Det er noget af det mest fornuftige, der nogen sinde er skrevet, og en lille smule i tråd med vores ideer om, hvordan man kunne få tingene til at køre, og så skal man høre på, at det skulle være det vigtigste netop i dag.

[Lawaetz]

Jeg ved godt, at fru Lilli Gyldenkilde ikke har fået det vedtaget, som hun gerne ville – hun er meget imod, at man stopper ved de 25 år – men kan vi da ikke gemme det løntrykkercirkulære, det er så uvæsentligt i denne forbindelse? Hvis det endelig skulle være, ville jeg ønske, at arbejdsministeren kunne lave flere af den slags fornuftige cirkulærer, for vores største indvending – det vil jeg gerne sige til fru Lilli Gyldenkilde, ikke til hr. Waldorff, for han kan ikke forstå det – er netop, at der kommer nogle unge mennesker ud på 18 år eller en, der ikke har arbejdet i 2½ år, og skal have 60 kr. i timen, altså den på området gældende løn. Lige så længe som vi diskuterer, bliver jeg ved med at sige »den på området gældende løn«, for det kan arbejdsministeren ikke lide, det er nemlig også hans yndlingsudtryk. Nej, sæt dem ud til en fornuftig løn. Hvorfor tror man, de pløjer 10 tønder land jordbær nedovre på Fyn? Fordi de ikke kan give den på området gældende løn for at få plukket jordbær. Hvis man dér blot ville tænke en lille smule nøgternt og fornuftigt på det felt, men det vil man ikke. Når man, som jeg sagde i mit første indlæg, ikke vil høre på de fornuftige ændringsforslag, der er kommet, så ligger man, som man har redet: man sidder med det halve af det, man i sin tid foreslog. Dér har jeg ikke spor ondt af regeringen; den er selv kørt af sporet på det.

Lone Dybkjær (RV):

Det kan godt på nuværende tidspunkt være nødvendigt at minde om, hvad lovforslaget drejer sig om. Det drejer sig altså i al beskedenhed om et bidrag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Vi løser naturligvis ikke alle problemer, men det kan måske bringe tingene et skridt videre.

Efter vores opfattelse er det også nødvendigt med en langsigtet politik, og det har vi også givet vores bidrag til. Men det er efter vores opfattelse også nødvendigt at træffe nogle kortsigtede foranstaltninger for at hjælpe på det alvorlige problem, vi står over for. Det er jo en kendsgerning, at der er 50 pct. større ledighed blandt de unge end i gennemsnit som helhed, og det betyder, at mange unge vil forlade skolesystemet uden mulighed for at komme i uddannelse, komme i lære- og praktikpladser eller få arbejde. Det

te lovforslag kan bidrage til, at de kan få noget arbejde, og derfor er det vigtigt at gennemføre det nu.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Det er jo oppe i tiden at sige: det har jeg aldrig sagt, det kan man ikke citere mig for. Nu er det imidlertid desværre sådan i folkettingen, at der bliver taget et ordret referat af, hvad der bliver sagt. Jeg er nødt til at sige til hr. Arne Melchior – men jeg er selvfølgelig glad, hvis det var en fortalelse – at hr. Arne Melchior brugte udtryk som »korrumperende for demokratiet«, at hr. Arne Melchior brugte udtryk som »betydelige faremomenter for det samfund, vi har bygget op«. Når jeg skrev dem ned ordret, var det selvfølgelig, fordi de stødte mig, som jeg forstår at de nu også støder hr. Arne Melchior og med rette må støde hr. Arne Melchior, for det er overdrevne vendinger.

Det, der generede mig ved Berlingske Tidendes artikel, var såmænd ikke, at det er et anonymt kollektiv, der har skrevet den. Jeg synes personlig ikke, det må være rart at tilhøre et kollektiv, der er anonymt, men det er en smagssag, om man kan lide det. Når jeg synes, det må være lidt ubehageligt, er det, fordi det jo kommer ud, hvem det er, der er en del af »Monitor«-kollektivet, og det vil sige, at alle éns venner går og mistænker én for at have skrevet en artikel, der måske ikke var helt på niveau, og den artikel, jeg tænker på, var i hvert fald ikke på niveau. Det, jeg havde imod den, var altså ikke, at den var et anonymt krydderi, men at den som overskrift havde: Arbejdsministerens jobskabelse en bloddryppende gyser. Det tog jeg afstand fra.

I øvrigt håber jeg, at vi ved andre lejligheder kan fortsætte vort samarbejde, selv om hr. Arne Melchior efter min opfattelse her udtrykte sig overordentlig stærkt.

Dernæst vil jeg gøre en bemærkning til hr. Waldorff. Hr. Waldorff sagde i sit første indlæg, forstår jeg, som et spørgsmål til SF og til socialdemokratiet: køber man sine reformer for dyrt? Det tror jeg er ordret citeret fra hr. Waldorffs første indlæg, og det var det, der var baggrunden for mit bidrag her i dag, da jeg sagde, at hr. Waldorff havde udtrykt stor bekymring, over for, at dette forslag blev vedtaget.

[Arbejdsministeren]

Jeg vil gerne anerkende, som vi jo har diskuteret det før, at venstresocialisterne i hvert fald ikke købte reformen om efterløn, i hvert fald ikke købte reformen om byfornyelse og altså i dag heller ikke køber reformen om jobskabelse, og derfor kan man ikke hævde, at den er købt for dyrt.

Så skal jeg sige til hr. Waldorff, at bekendtgørelsen om unges aflønning på beskæftigelsesarbejder, hvis der er tale om kommunal solfangnerproduktion, allerede eksisterer i dag. Det, der sker nu, er alene, at vi fastholder, at bekendtgørelsen gælder tidsbegrænset, og dér har jeg i betænkningen sagt 26 uger.

Dernæst vil jeg gerne sige til hr. Ellemann-Jensen, at jeg selvfølgelig ikke har fortalt folketinget noget forkert. Jeg har sagt, at dette forslag er udarbejdet i nært samarbejde og efter mange drøftelser med arbejdsmarkedets parter og erhvervenes organisationer. Det er ikke bare mig, der siger det; det siger også direktøren for Industrirådet, hr. Ove Munch, i Berlingske Tidende, hvor han anerkender, at der har været mange møder og mange konsultationer. Hvis hr. Ellemann-Jensen sammenligner det forslag, der blev fremsat sidste forår, med det forslag, der blev fremsat dette forår, vil hr. Ellemann-Jensen på en række områder se væsentlige ændringer, der stammer fra, hvad erhvervenes organisationer, arbejdsgivere, kommuner, faglige organisationer har sagt til os. Jeg synes, det er fair at sige, at vi lader os påvirke af de synspunkter, der fremføres også af folk, der ikke er enige med os. Det er det, jeg har sagt til folketinget, og det holder jeg selvfølgelig fast ved.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal sige til fru Lone Dybkjær, at den fortolkningstvivil, jeg talte om i mit ordførerindlæg, ikke fra min side var møntet på, hvorvidt man kunne fortsætte i et job under jobskabelsesloven efter det fyldte 25. år, hvis man havde påbegyndt det inden. Jeg har altid anset fru Lone Dybkjærs intentioner som så kvalificerede, at hun selvfølgelig ikke havde drømt om, at man skulle begynde ved 24½ år og så træde fra, når man var blevet 25 år. Det er nogle andre, der har forsøgt at lægge fru Lone Dybkjær det i tanken og i

mundten; det har vi aldrig været inde på. Det er altså ikke dér, tvivlen kommer; tvivlen kommer med hensyn til, hvornår arbejdet må påbegyndes, altså i hvilket omfang personer, der er over 25 år, kan anses for at være så nødvendige for det pågældende projekt, at der kan dispenseres fra hovedreglen. Det er dér, tvivlen kommer. Bare dette til klargøring.

Så hører jeg, at arbejdsministeren fastholder, at jeg har sagt noget, som jeg har påstået ikke at have sagt. Jeg skal senere på dagen komme tilbage til den sag. Lad mig kun afslutningsvis foreløbig om dette sige til arbejdsministeren, at det er en hel fordrejning og vildledning af folketinget at fortælle, at der ikke kan bygges idrætsanlæg eller cykelstier i dette land, hvis ikke denne lovgivning bliver vedtaget, således som arbejdsministeren forsøgte det. Vi har jo jobtilbudsordningen og en hel masse andre ordninger og budgetter, under hvilke det kan ske, også med betydelige tilskud. Det var denne muntre måde, som jeg normalt holder meget af, der bare var totalt misvisende, og så går lidt af det morsomme altså fløjten.

(Kort bemærkning).

Waldorff (VS):

Efter det, arbejdsministeren sagde, ved vi altså nu, at man formelt kan hævde, at løntrykkerbekendtgørelsen ikke udvides. Det, det så handler om, er, at denne lovgivning, hvis den lever op til det, den skulle leve op til, vil betyde, at der bl. a. iværksættes offentlig produktion, altså at kommunerne får mulighed for at lave en række produktioner af solfangere, sundhedssandaler, støvsugere, eller hvad man kan finde på, og at løntrykkerbekendtgørelsen altså skal gælde på alle disse arbejdspladser. Hvis loven lever op til det, som den faktisk skulle leve op til, kommer der altså langt flere arbejdspladser, hvor unge er aflønnede med en lavere lønsats, end de ville være, hvis de var ansat på en normal arbejdsplads, hvor der var normale overenskomstforhold. Jeg anser det – og så må man undskylde mig – for et problem, som gør en lov uacceptabel, at man på denne måde er med til, uanset om arbejdsministeren kan lide det eller ej, at undergrave den styrke, som fagbevægelsen nødvendigvis må have,

[Waldorff]

hvis man skal kunne fastholde eller skabe reformer.

I øvrigt er det rigtigt, at det andet forhold, som svækker fagbevægelsen og svækker arbejderklassen, er den meget store arbejdsløshed, og derfor er det selvfølgelig vigtigt at gøre noget ved den – det var fru Lilli Gyl-denkilde, der var inde på det.

Vi ved ikke, hvordan denne lovgivning vil virke. Det, man vil gøre – og det er årsagen til, at vi om lidt stemmer imod dette lovforslag, bortset fra det forhold med hensyn til løntrykkercirkulæret, vi allerede har diskuteret – er, at man vil give arbejdsmarkedsnævne en reel vetoet over for jobskabelsesprojekter. Dermed giver man de private arbejdsgivere mulighed for igennem deres tilstedeværelse i arbejdsmarkedsnævne at sige nej til visse projekter og selv overtage dem med statsstøtte i tre år, sådan at de kører i måske tre år med aflønning af mennesker til mellem 15 kr. og 25 kr. Det er de muligheder, der er for at tilegne sig statstilskud og måske fyre allerede ansatte. Det vil sige, der eksisterer en enorm misbrugsmulighed, medens der er meget lidt dokumentation for, at det betyder nye arbejdspladser.

Formanden:

Hr. Ellemann-Jensen – og mon vi så ikke nærmer os afstemning.

(Kort bemærkning).

Ellemann-Jensen (V):

Arbejdsministeren sagde for lidt siden som et led i sit forsvar for sit fortrinlige forslag, at det var udarbejdet i nært samarbejde med arbejdsmarkedets og erhvervslivets organisationer, og i den sammenhæng ministeren sagde det, kunne det umuligt forstås på anden måde, end at det altså var sket med en høj grad af indforståelse.

Nu forstår jeg på ministeren, at dette ikke er tilfældet, at det ikke er det, ministeren har ment, og jeg skal derfor for at få en ordentlig afslutning på debatten bede ministeren bekræfte, at erhvervslivets store organisationer og Dansk Arbejdsgiverforening har vendt sig meget, meget stærkt imod dette lovforslag.

Jeg skal videre bede ministeren bekræfte, at der langt ind i fagbevægelsen har været en velbegrunnet og velforståelig kritik af tanken om, at man nu skal kunne begynde at oprette

offentlig produktion, måske med samme blændende virtuositet, som vi ser i P&T og andre offentlige produktionsvirksomheder, og at betalingen for denne offentlige produktion, betalingen for de løntilskud, skal ydes af dem, der i forvejen sidder i den private produktion, og som over deres skatter skal betale for tilskuddene til, at man nu kan lave nogle ineffektive, offentlige produktionspladser. Jeg skal bede ministeren bekræfte her til slut dels den stærke modstand fra erhvervene og fra arbejdsgiverne, dels den meget kraftige betænkelighed, som er kommet til udtryk fra fagbevægelsens side.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Ja, så kan hr. Ellemann-Jensen bekræfte, at der langt ind i venstre og navnlig på kommunalt plan, derude hvor man har jordforbindelsen, er betydelig sympati for dette forslag, og det vil blive brugt.

Jeg kan ikke bekræfte det, hr. Ellemann-Jensen beder mig bekræfte. Vi har haft et meget tæt samarbejde med både fagbevægelsen og Arbejdsgiverforeningen. De har i fællesskab haft en række kritiske kommentarer, som er tilgået udvalget, men jeg beder hr. Ellemann-Jensen citere bare én passus i den hændelse, vi i fællesskab har fået fra landsarbejdsnævnet, der viser, at fagbevægelsen og Dansk Arbejdsgiverforening har udvist, som hr. Ellemann-Jensen siger, voldsom modstand mod forslaget. Fra erhvervenes organisationer er det nuanceret: Håndværksrådet, Entreprenørforeningen osv. har udtrykt sig meget afdæmpet i forhold til forslaget. Industrirådets formand og direktør udtrykte sig meget afdæmpet sidste sommer, men har senere hen skærpet tonen ganske betydeligt.

Jeg har ikke sagt, at vi har støtte i erhvervenes organisationer, jeg har sagt, at vi har haft et samarbejde, og det vil vi fortsætte med, når forhåbentlig dette forslag bliver vedtaget her ved tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Ellemann-Jensen (V):

Ja, jeg beklager, men det lykkedes altså ikke at afslutte denne debat på en ordentlig måde, for den beskrivelse, som arbejdsministeren giver her, er ikke i rimelig overensstemmelse med kendsgerningerne; ministeren

[Ellemann-Jensen]

har slet ikke fulgt med i den offentlige debat, når han kan udtrykke sig på den måde. Vi kan åbenbart ikke komme det nærmere nu, men her er et emne, som vi med fordel kan dyrke i sommerens løb.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Nu er folketinget og navnlig hr. Ellemann-Jensen jo i den heldige situation, at man ikke er nødt til at ty til den offentlige debat, men kan henholde sig til et meget omfattende bilagsmateriale, man har modtaget i udvalget, hvor disse organisationer selv har ytret sig. Jeg beder hr. Ellemann-Jensen nævne bare ét citat fra disse henvendelser, der afkræfter det, jeg sagde for et øjeblik siden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 87 stemmer mod 84; 1 stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige.

(Lovforslag nr. L 173. Fremsat 31/3 82. Første behandling 15/4 82. Betænkning 28/5 82. Anden behandling 2/6 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 88 stemmer mod 21; 62 stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner.

(Lovforslag nr. L 176. Fremsat 31/3 82. Første behandling 15/4 82. Betænkning 28/5 82. Anden behandling 2/6 82).

Der var stillet 1 ændringsforslag af indenrigsministeren (se nedenfor)

Ændringsforslag

Af indenrigsministeren:

Til § 2

Som *stk.* 2 indsættes:

»*Stk.* 2. § 4, stk. 1, nr. 1, træder dog først i kraft den 1. november 1982.«

Bemærkninger

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at der ved 2. behandling af forslag til lov om jobskabelse (L 172) blev vedtaget et ændringsforslag, hvorefter arbejder efter jobskabelsesloven først kan sættes i gang efter den 1. november 1982. For at sikre at kommuner og amtskommuner i tiden fra den 1. juli til 1. november 1982 kan iværksætte beskæftigelsesprojekter, er det nødvendigt i denne periode at opretholde den hidtidige bestemmelse i § 4, stk. 1, nr. 1, hvorefter bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed kan ske ved iværksættelse af beskæftigelsesprojekter.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget af indenrigsministeren (se foran) vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.